

„ti Pflitterlee – Banda”

A budaörsi dombok lankáin szorgoskodó gyümölcs- és szőlőtermelő gazdások között nem volt ritkaság a zenei adottságait érvényesítő, kifejlesztő személyiség. Az egyéni muzsikálás nem elégitette ki őket. A kezdeményező, maga köré gyűjtve egypár helybeli zenélő férfit, saját együttesét legtöbbször élete végéig vezette. Célja kevésbé magasztos, inkább praktikus volt: a helyiség életének különféle eseményeihez szükséges zenét biztosítani. Szolgáltatásuk anyagi vonzatát sem feledhetjük, hisz esküvő, bál, egyházi ünnep, temetés, nemzeti ünnep nélkülük nem tartatott.

Sorozatunkat az időbeli sorrendiség igénye nélkül indítjuk útnak, az összegezést kutatásunk végére hagyva.

ben. Így a rezesbanda összeállítását pontosan nem tudjuk megállapítani. Mindenesetre a ható hangszerek: szárnykürtök, bariton-ürt, trombita, klarinét, nagydob, kisdob, cintányér.

Később, 1930-ban készült az a kép, mely több információt nyújt. Az előbbi hangszerállomány mellett találjuk a következő muzsikuskokat: *Sebastian Müller* (1897-), *Leopold Meyer* (1893-), *Johann Ostfalk* (1909-), *Stephan Riedl* (1899-), *Georg Schilling*

1. Szárnykürt I. (in B): Johann Braun, mezőgazda, és 2. Andreas Herwerth, szőlész, 3. Szárnykürt II. (in B): Andreas Michelberger, gazda, és 4. Anton Schilling, szabó, 5. Eszklarínét: Johannes Hess, mezőgazda, 6. B-klarínét: Karl Herzog, munkás (Szilveszter fia), és 7. Paul Hess, mezőgazda, 8. Esz-trombita: Johann Braun, kereskedő, és 9. Franz Ebner, mezőgazda, 10. Sebastian Kranz, munkás, 11. Matthias Herzog, zene-kari tag a budapesti Operaházban, 12. B-

ket mind kitelepítették. Együttese élén Johannes Hess föllépett *Cesare Orsenigo* pápai nuncius fogadásánál, vagy a püspöki látogatás alkalmával, de elkísérte a hívőket a mariazelli zarándoklatra is. Templombeli muzsikálását értékelve, a Budaörsön tanító irgalmas nővérek 1944. július 9-én, Hess-mester 50 éves jubileuma alkalmából szentképet ajándékoztak neki, a „*Kirchen-Musik-Kapellmeister*”-nek címezve.

A világi életben, kezdettől részt vett a magyarországi németek mozgalmában. Így 1923-tól Budapesten és vidéken számtalan alkalommal képviselte Budaörs zeneéletét. Az 1927. május 8-án és az 1937. június 13-án tartott német fúvóegyüttesek találkozásánál a Hess-banda a második helyen végzett.

Mikor 1946-ban kitelepítették és mennie kellett, valószínű ugyanolyan egyszerűen csomagolta klarinétját, mintha csak a közelbe utazna; fellépni bandájával valamelyik szomszéd sváb faluba. Neki sikerült: a hangszer a „magyar hivatalosok” átengedték, bár nem mindenki volt ilyen szerencsés. Hogy miért kellett például egy trombitának, melyen egy család több nemzedéke muzsikált, ittmaradnia, választ csak a szadizmus és az exlex adhat.

Temetni mesterüket

Túl, az őshazában szerte-széjjel kerültek a jó budaörsi muzsikuskok, de ez történt a többi települések lakóival is. A szülőföld elvesztése után, a régi közösségi lét is megszakadt. Egy ideig még összejöttek próbálni, fellépni, de a mindennapok gondjai elárasztották őket, a magasztosabb vágyak lassan kimúltak. Johannes Hess előbb *Creglingenben* vezette a „Heimatkapelle”-t. Nomen est omen! Játszott a stuttgarti utcákon rendezett Caritas-gyűjtéseken, meg a Katholische Gesellschaften-ban, 1946-47-ben, Nordheim-Neckar-ban, visszavonulva, tovább tanított.

Majd a fonal megszakad. Egyszer, utoljára „Hess-Hansi-Vetter” bandája mégis összegyűlt: *temetni mesterüket*. Az őshaza idegen földjében. Mert minden szenvedés mellett ezekben a szülőföldjüktől erőszakkal elszakított ártatlan, egyszerű emberekből életük végéig árad az édes anyaország szeretete és a magyar néppel szembeni megértés: tudják, hogy mindnyájan ugyanazon külső, a hazától idegen erők áldozatai. Kemény lecke ez mindazoknak, akik a szenvedésekből fakadó gyűlöletkeltésre számítottak, és esodálatos példája a hitben erős embereknek.

Biztos vagyok, Johannes Hess száműzésben töltött élete végén ugyanígy gondolt Magyarországra és szülőfalujára, Budaörsre, mint többi kitelepített sorstársa.

/Fancsali János/



Johann Hess zenekara egy lakodalmas menet élén

(1897-), *Urban Kreitz* (1897-), *Josef Braun* (1909-), *Anton Schilling* (1909-). Ülnek: *Michael Wendler* (1885-), *Georg Hess* (1885-), *Paul Hess* (1909-), *Johann Hess* (1881-), *Johann Schilling* (1914-), *Andreas Schilling* (1909-), *Johann Michelberger* (1889-), és a földre dőlve: *Josef Martin* (1880-), *Josef Zinsky* (1889-).

Végül, 1938-ban a következő muzsikuskokat találjuk a Hess-bandában:

trombita: *Stefan Riedl*, munkás, 13. Bariton: *Josef Fleischmann*, katonamuzsikusk, és 14. *Leopold Mayer*, mezőgazda, 15. *Michael Wendler*, mezőgazda, 16. B-Helykon: *Paul Gross*, munkás, 17. F-Helykon: *Gregor Feldhoffer*, mezőgazda, 18. nagydob: *Josef Martin*, fodrász, 19. kisdob: *Josef Czinsky*, munkás.

Közülük ketten, –*Sebastian Kranz* és *Matthias Herzog*– maradtak itthon, a többie-